YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

28 päivänä huhtikuuta 1999 *

Asiassa C-31/98,

jonka Finanzgericht München (Saksa) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa asiassa

Peter Luksch

vastaan

Hauptzollamt Weiden

ennakkoratkaisun hapankirsikoiden vähimmäistuontihinnasta 17 päivänä kesäkuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1395/94 (EYVL L 152, s. 31) 1 artiklan tulkinnasta samoin kuin tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteen I tulkinnasta, sellaisena kuin viimeksi mainittu asetus on muutettuna 10.8.1993 annetulla komission asetuksella N:o 2551/93 (EYVL L 241, s. 1), ja erityisesti yhdistetyn nimikkeistön 8 ryhmän 1 huomautuksen tulkinnasta,

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja P. Jann (esittelevä tuomari) sekä tuomarit D. A. O. Edward ja L. Sevón,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Luksch, edustajanaan asianajaja Clemens Theil, München,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Klaus-Dieter Borchardt,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.12.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Finanzgericht München on esittänyt 22.1.1998 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 9.2.1998, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla kaksi ennakkoratkaisukysymystä hapankirsikoiden vähimmäistuontihinnasta 17 päivänä kesäkuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1395/94 (EYVL L 152, s. 31) 1 artiklan tulkinnasta samoin kuin tariffi- ja tilastonimikkeistöstä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 (EYVL L 256, s. 1) liitteen I tulkinnasta, sellaisena kuin viimeksi mainittu asetus on muutettuna 10.8.1993 annetulla komission asetuksella N:o 2551/93 (EYVL L 241, s. 1), ja erityisesti yhdistetyn nimikkeistön 8 ryhmän 1 huomautuksen tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset ovat tulleet esille asiassa, jossa on valittajana Luksch ja vastapuolena Hauptzollamt Weiden ja jossa Lukschilta on vaadittu tasoitusmaksua sillä perusteella, että hän ei ollut noudattanut vähimmäistuontihintaa useiden hapankirsikkaerien osalta.

Asiaan sovellettavat oikeussäännöt

3 Asetuksen N:o 1395/94 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"1. Noudatettava vähimmäishinta tuotaessa hapankirsikoita yhteisöön on 40 ecua 100 nettokilogrammaa CN-koodiin 0809 20 20 kuuluvia tuotteita kohti ja 36 ecua 100 nettokilogrammaa CN-koodiin 0809 20 60 kuuluvia tuotteita kohti.

2. Jos tuontihinta on alhaisempi kuin 1 kohdassa tarkoitettu vähimmäishinta, peritään näiden kahden hinnan välisen erotuksen suuruinen tasoitusmaksu."

Ensimmäisessä ja toisessa perustelukappaleessa täsmennetään lisäksi seuraavaa:

" — — rajasuojajärjestelmän puuttuessa yhteisön tuotteen kaupan pitämiseen voi vaikuttaa niiden maiden kilpailu, jotka tarjoavat tuotteitaan huomattavasti niitä hintoja alemmilla hinnoilla, joilla yhteisön tuotteita voidaan pitää kaupan

— —;

kyseisten tuotteiden kaupanpitoajan lyhyys huomioon ottaen olisi toteutettava heti toimenpiteitä alhaisilla hinnoilla tapahtuvan tuonnin välttämiseksi; sopivin järjestelmä tämän tavoitteen saavuttamiseksi on vähimmäistuontihinta- ja tasoitusmaksujärjestelmä tuotteille, jotka eivät noudata tätä hintaa".

4 Hedelmä- ja vihannesalan suojatoimenpiteiden soveltamisedellytyksistä 19 päivänä joulukuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2707/72 (EYVL L 291, s. 3) 3 artiklan 2 kohdassa säädetään lisäksi, että nämä toimenpiteet voidaan toteuttaa ainoastaan ehdottomasti tarvittavissa määrin ja tarvittavan ajan. Tämän asetuksen viidennessä perustelukappaleessa täsmennetään lisäksi, että "toimenpiteet on voitava suhteuttaa olosuhteisiin niin, että niillä ei ole muita kuin toivottuja vaikutuksia".

5 Yhdistetyssä nimikkeistössä säädetään, että yhteisöön 1.5.—15.7. tuodut hapankirsikat luokitellaan alanimikkeeseen 0809 20 20 ja yhteisöön 16.7.—30.4. tuodut hapankirsikat luokitellaan alanimikkeeseen 0809 20 60.

6 Yhdistetyn nimikkeistön 8 ryhmän, jonka otsikkona on "syötävät hedelmät ja pähkinät; sitrushedelmien ja melonin kuoret" 1 huomautuksessa todetaan, että "tähän ryhmään eivät kuulu syötäväksi kelpaamattomat hedelmät ja pähkinät".

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

7 Ennakkoratkaisupyynnöstä käy ilmi, että Luksch pyysi 4.7.1994 Hauptzollamt Weidenilta (toimivaltainen tulliviranomainen, jäljempänä Hauptzollamt) kolmen yhteensä 42 286 kilon suuruisen Romaniasta peräisin olevan hapankirsikkaerän luovutusta vapaaseen liikkeeseen CN-koodilla 0809 20 20. Ilmoitettu tuontihinta oli 65 Saksan markkaa (DEM) 100:aa kiloa kohti. Koska tämä hinta oli hieman alhaisempi kuin asetuksen N:o 1395/94 1 artiklan 1 kohdassa säädetty 40 ecua 100:aa nettokilogrammaa kohti, Hauptzollamt vaati 2 414,80 DEM:n suuruista tasoitusmaksua.

8 Tavaroita luovutettaessa 5.7.1994 kävi ilmi, että hedelmät olivat pitkälle edenneessä käymistilassa. Vastaanottaja kieltäytyi hyväksymästä niitä ja Luksch pyysi asiantuntijaa tutkimaan tavarat. Asiantuntija vahvisti, että hedelmät olivat pahoin vahingoittuneita homeen ja mätänemisen vuoksi, jotka johtuivat selvästi siitä, että niitä oli varastoitu liian korkeassa lämpötilassa, ja suositti tavaroiden myymistä alkoholin valmistukseen ja arvioi niiden arvonalennuksen olevan 75 prosenttia. Luksch hyväksyi tämän suosituksen ja luovutti kirsikat eräälle tislaamolle hintaan, joka oli 10 DEM 100:aa kilogrammaa kohti.

9 Koska tuontihinta oli pienentynyt, Hauptzollamt määräsi 8.2.1995 tekemällään muutospäätöksellä tasoitusmaksun 34 726,86 DEM:n suuruiseksi. Lukschin valitettua tästä päätöksestä Haupzollamt korotti 22.5.1995 tekemällään päätöksellä tasoitusmaksun 40 124,02 DEM:aan yhteisön sisäisten kuljetuskustannusten pienentymisen huomioon ottamiseksi.

10 Luksch valitti tästä päätöksestä kansalliseen tuomioistuimeen ja väitti, ettei pääasiassa kysymyksessä olevaa lainsäädäntöä sovelleta pilaantuneisiin tavaroihin.

11 Kansallinen tuomioistuin katsoi, että sille oli epäselvää, sovelletaanko vähimmäishintaa koskevaa lainsäädäntöä Lukschin tuomiin tavaroihin, siltä osin kuin kyseisen lainsäädännön tavoite, eli sellaisten häiriöiden välttäminen yhteismarkkinoilla, jotka johtuvat kolmansista maista peräisin olevista poikkeuksellisen alhaisiin hintoihin tehdyistä tarjouksista, ei vaarannu pilaantuneiden tavaroiden osalta. Kansallinen tuomioistuin päätti lykätä asian käsittelyä ja pyysi Euroopan yhteisöjen tuomioistuimelta ennakkoratkaisua seuraaviin kysymyksiin:

"1) Onko hapankirsikoiden vähimmäistuontihinnasta 17 päivänä kesäkuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1395/94 1 artiklaa tulkittava siten, että siinä tarkoitettua tasoitusmaksua on perittävä myös sellaisten hapankirsikoiden tuonnista, jotka ovat homehtumisen tai käymisen johdosta siinä määrin pilaantuneita, että niitä voidaan käyttää taloudellisesti järkevällä tavalla hyödyksi enää alkoholin valmistuksessa?

Jos kysymykseen 1 vastataan myöntävästi,

2) onko tariffi- ja tilastonimikkeistä ja yhteisestä tullitariffista 23 päivänä heinäkuuta 1987 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2658/87 liitettä I, sellaisena kuin asetus on muutettuna 10.8.1993 annetulla komission asetuksella N:o 2551/93, ja erityisesti yhdistetyn nimikkeistön 8 ryhmän 1 huomautusta tulkittava siten, että edellä kysymyksessä 1 kuvatut tavarat kuuluvat sen alanimikkeisiin 0809 20 20 tai 0809 20 60?"

Ensimmäinen kysymys

12 Luksch ja komissio väittävät, ettei tasoitusmaksua sovelleta kyseisiin tavaroihin. Hedelmä- ja vihannesalan yhteisestä markkinajärjestelystä 18 päivänä toukokuuta 1972 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1035/72 (EYVL L 118, s. 1) ja asetuksen N:o 1395/94 johdanto-osien mukaan tasoitusmaksujen periminen on oikeutettua pelkästään niiden häiriöiden välttämiseksi yhteismarkkinoilla, jotka johtuvat kolmansista maista peräisin olevista poikkeuksellisin hinnoin tehdyistä tarjouksista. Niiden mukaan pääasiassa kysymyksessä olevat tavarat eivät kilpaile yhteisön tuo tannon kanssa, koska ne myytiin lopulta alhaiseen hintaan pelkästään siitä syystä, etteivät ne kelvanneet syötäviksi.

13 Yhteisöjen tuomioistuin on niiden mukaan todennut asiassa C-81/92, Dinter, 2.8.1993 antamassaan tuomiossa (Kok. 1993, s. I-4601, 19 kohta), että suojatoimenpiteitä voidaan toteuttaa ainoastaan ehdottomasti tarvittavissa määrin ja tarvittavan ajan ja että näin ollen, jos suojatoimenpiteiden tavoite on saavutettu, tasoitusmaksun periminen on lainvastaista. Niiden mukaan näitä toteamuksia olisi sovellettava esillä olevassa asiassa, jossa pilaantuneiden kirsikoiden myyminen alkoholin valmistukseen ei ole vaikuttanut tuoreiden hedelmien markkinoihin yhteisössä. Ne väittävät, että tasoitusmaksun periminen tällaisissa olosuhteissa on suhteellisuusperiaatteen vastaista.

14 Komissio korostaa myös, että sen lisäksi, että tavarat olivat pilaantuneita ja että niiden arvo oli siis huomattavasti alentunut, tämä oli jo tapahtunut niitä vapaaseen liikkeeseen luovutettaessa, mikä on merkityksellinen ajankohta tasoitusmaksun perimisen kannalta. Koska maahantuojan maksama alhainen hinta ei johdu kolmannen maan soveltamasta hintapolitiikasta, vaan kyseisten tavaroiden alkuperästä täysin riippumattomasta syystä, puuttuu niiden mukaan eräs asetuksen N:o 1395/94 1 artiklan soveltamista koskeva olennainen edellytys.

15 Aluksi on todettava, että asetuksen N:o 1395/94 johdanto-osan ensimmäisestä perustelukappaleesta käy ilmi, että asetuksen tavoitteena on toteuttaa suojatoimenpiteitä yhteisön hapankirsikkamarkkinoiden suojaamiseksi, koska kyseisiä markkinoita uhkaavat kolmansista maista peräisin olevasta tuonnista, jota tarjotaan huomattavasti niitä hintoja alemmilla hinnoilla, joilla yhteisön tuotteita voidaan pitää kaupan, aiheutuvat vakavat häiriöt, jotka saattavat vaarantaa EY:n perustamissopimuksen 39 artiklan tavoitteet.

16 Kuten asetuksen N:o 1395/94 johdanto-osan toisessa perustelukappaleessa todetaan, suojatoimenpiteitä olisi toteutettava alhaisilla hinnoilla tapahtuvan tuonnin välttämiseksi. Tämä tavoite voidaan saavuttaa määräämällä vähimmäistuontihinta yhteisössä sekä perimällä tasoitusmaksua tuotteista, jotka eivät noudata tätä hintaa. Kyseisestä asetuksesta käy ilmi, että tasoitusmaksu vahvistetaan pääasiallisesti sopimuspuolten alun perin sopiman hinnan perusteella.

17 Näin ollen on tutkittava, oliko tasoitusmaksun periminen esillä olevassa asiassa perusteltua, vaikka näyttikin siltä, ettei kysymyksessä ollut yhteisön markkinoita uhkaava häiriö, koska alhainen hinta, jolla tavarat oli myyty, johtui pääosin niiden alkuperästä täysin riippumattomasta syystä eli siitä, että ne olivat pilaantuneet sellaisessa määrin, ettei niitä enää voitu hyödyntää kuin alkoholin valmistukseen.

18 Tämän osalta on muistutettava, että asetuksen N:o 2707/72 3 artiklan 2 kohdassa säädetään, että hedelmä- ja vihannesalan suojatoimenpiteet voidaan toteuttaa ainoastaan "ehdottomasti tarvittavissa määrin ja tarvittavan ajan". Tästä seuraa, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut asiassa Dinter antamansa tuomion 19 kohdassa, joka koski tasoitusmaksun suorittamista sellaisista hapankirsikoista, joiden osalta ei ollut noudatettu vähimmäistuontihintaa, että jos suojatoimenpiteiden tavoite on saavutettu, tasoitusmaksun periminen on lainvastaista. Tällaisen tasoitusmaksun perimisen on katsottava olevan sitäkin suuremmalla syyllä lainvastaista silloin, kun yhteisön markkinoiden toimintaan ei voi vaikuttaa sellainen alhainen hinta, joka johtuu tavaroiden alkuperästä täysin riippumattomista syistä.

19 Edellä esitetyn perusteella on todettava, että esillä olevan asian kaltaisissa olosuhteissa tasoitusmaksun suorittamista voidaan vaatia ainoastaan jos ja siltä osin kuin tämä on ehdottoman välttämätöntä asetuksella N:o 1395/94 tavoitellun päämäärän saavuttamiseksi.

20 Kansallisen tuomioistuimen asiana on selvittää edellä selostettujen tulkintaa koskevien seikkojen valossa ne syyt, joiden vuoksi hapankirsikoiden tuontihinta oli niitä vapaaseen liikkeeseen luovutettaessa niiden vähimmäishintaa alhaisempi, ja erityisesti, johtuiko alhainen hinta maahantuojan tahdosta tai tavaroiden alkuperästä täysin riippumattomista seikoista.

21 Näin ollen ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että asetuksen N:o 1395/94 1 artiklaa on tulkittava siten, että tasoitusmaksua ei voida periä tapauksissa, joissa hapankirsikat on luovutettu vapaaseen liikkeeseen yhteisössä alhaiseen hintaan silloin, kun alhainen hinta johtuu maahantuojan tahdosta tai tavaroiden alkuperästä täysin riippumattomista syistä eli esimerkiksi hedelmien pitkälle edenneestä mutta ennalta arvaamattomasta pilaantumisesta.

Toinen kysymys

22 Koska toinen kysymys on esitetty ainoastaan sen tapauksen varalta, että vastaus ensimmäiseen kysymykseen olisi myöntävä, siihen ei ole tarpeen vastata.

Oikeudenkäyntikulut

23 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneelle Euroopan yhteisöjen komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut Finanzgericht Münchenin 22.1.1998 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

Hapankirsikoiden vähimmäistuontihinnasta 17 päivänä kesäkuuta 1994 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1395/94 1 artiklaa on tulkittava siten, että tasoitusmaksua ei voida periä tapauksissa, joissa hapankirsikat on luovutettu vapaaseen liikkeeseen yhteisössä alhaiseen hintaan silloin, kun alhainen hinta johtuu maahantuojan tahdosta tai tavaroiden alkuperästä täysin riippumattomista syistä eli esimerkiksi hedelmien pitkälle edenneestä mutta ennalta arvaamattomasta pilaantumisesta.

Jann Edward Sevón

Julistettiin Luxemburgissa 28 päivänä huhtikuuta 1999.

R. Grass P. Jann

kirjaaja ensimmäisen jaoston puheenjohtaja